

V Bruseli 24. júna 2024
(OR. en)

11422/24

CONUN 140	DEVGEN 96
ONU 83	SUSTDEV 74
COHOM 143	ENV 679
CFSP/PESC 996	CLIMA 257
COPS 383	COHAFA 43
CSDP/PSDC 487	MIGR 290
CONOP 46	SAN 389
COTER 136	CYBER 205
COAFR 236	

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Závery Rady o prioritách EÚ v Organizácii Spojených národov počas 79. zasadnutia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov, september 2024 – september 2025

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o prioritách EÚ v Organizácii Spojených národov počas 79. zasadnutia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov, september 2024 – september 2025, ktoré Rada schválila 24. júna 2024 na svojom 4 038. zasadnutí.

Závery Rady o prioritách EÚ v Organizácii Spojených národov počas 79. zasadnutia Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov, september 2024 – september 2025¹

1. EÚ pristupuje k 79. zasadnutiu Valného zhromaždenia v duchu obnoveného odhodlania presadzovať multilaterálne riešenia založené na Charte OSN a zabezpečiť, aby fungovali v prospech všetkých.
2. EÚ a jej členské štáty podporujú úsilie generálneho tajomníka OSN o „mier vo všetkých jeho rozmeroch“ a vyzývajú na medzinárodnú spoluprácu na tento účel. Sme odhodlaní konštruktívne spolupracovať s krajinami a partnermi na multilaterálnych fórach prostredníctvom dialógu, vzájomného porozumenia a rešpektu pri hľadaní spoločných riešení.
3. Naliehavé výzvy, ktoré nás dnes obklopujú, môžu ohroziť naše dlhodobé rozvojové ciele. Na urýchlenie vykonávania Agendy 2030 a cieľov udržateľného rozvoja potrebujeme opätovný záväzok a obnovený konsenzus. Uznávajúc prirodzené prepojenie medzi mierom a rozvojom, EÚ urýchli úsilie o plnenie Agendy 2030 a dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja.
4. Závažnosť trojitej planetárnej krízy, ktorou sú zmena klímy, strata biodiverzity a znečistenie, predstavuje globálnu a existenčnú hrozbu a zhoršuje existujúce bezpečnostné obavy. EÚ je odhodlaná spolupracovať s partnermi na urýchlení globálnej, spravodlivej a inkluzívnej zelenej transformácie, ako sa uvádza v záveroch Rady o zelenej diplomacii z roku 2024, a presadzovať účinné uplatňovanie ľudského práva na čisté, zdravé a udržateľné životné prostredie.
5. EÚ považuje samit o budúcnosti za kľúčový míľnik multilaterálneho systému a konštruktívne sa angažuje za ambiciózny Pakt pre budúcnosť. Príspevok EÚ je v súlade s našimi prioritami pre toto zasadnutie a odráža náš cieľ podporovať a reformovať multilateralizmus tak, aby fungoval pre všetkých, bol pripravený na budúcnosť a lepšie odrážal dnešný svet.

¹ Používaním skratky „EÚ“ v celom tomto dokumente nie je dotknutá otázka, či právomoci patria „EÚ“, „EÚ a jej členským štátom“ alebo výlučne „členským štátom“.

6. Základom činnosti EÚ v OSN v nadchádzajúcom roku budú tieto priority:

- I. opätovný záväzok k základom medzinárodného poriadku založeného na pravidlách vrátane ľudských práv;
- II. podpora medzinárodného mieru a bezpečnosti;
- III. podpora udržateľného rozvoja a financovania rozvoja;
- IV. riešenie trojitej planetárnej krízy;
- V. posilnenie dôvery prostredníctvom účinnejšieho multilaterálneho systému.

I. Opätovný záväzok k základom medzinárodného poriadku založeného na pravidlách vrátane ľudských práv

7. EÚ a jej členské štáty budú naďalej presadzovať multilaterálny systém, ktorý odzrkadľuje pravidlá a zásady **Charty OSN a Všeobecnej deklarácie ľudských práv**, a budú sa stavať proti akémukoľvek úsiliu o jeho oslabenie alebo narušenie. Snažíme sa presadzovať a obhajovať medzinárodné právo vrátane medzinárodného humanitárneho práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, ktoré tvorí základ medzinárodného poriadku založeného na pravidlách a ktoré umožňuje spoluprácu medzi štátmi a národmi. Multilateralizmus je medzinárodným ekvivalentom demokratickej spoločenskej zmluvy. EÚ je odhodlaná uskutočniť reformu globálneho riadenia a bude v popredí, pokiaľ ide o vykonávanie a dodržiavanie zásad právneho štátu, medzinárodných noriem a dohôd, ktoré zabezpečujú globálne verejné statky a chránia budúce generácie.

8. Pripomínajúc zásadu univerzálnosti, nedeliteľnosti, vzájomnej závislosti a vzájomného vzťahu ľudských práv, EÚ bude pokračovať v práci na posilňovaní dodržiavania, ochrany a naplňania všetkých **ľudských práv** a bude brániť ich univerzálne uplatňovanie – či už ide o občianske, politické, hospodárske, sociálne alebo kultúrne práva. Osobitnú pozornosť budeme venovať ľuďom, ktorí sa nachádzajú v zraniteľných situáciách, a v záujme splnenia tohto cieľa budeme pokračovať v spolupráci so všetkými relevantnými zainteresovanými stranami vrátane občianskej spoločnosti. EÚ bude naďalej vyzývať všetky štáty, aby sa plne angažovali v systéme OSN v oblasti ľudských práv. EÚ bude v súlade so svojimi medzinárodnými záväzkami dôrazne presadzovať a zintenzívňovať medzinárodné úsilie o dosiahnutie rodovej rovnosti, rozvoj a úplné uplatňovanie všetkých ľudských práv zo strany všetkých žien a dievčat a o posilnenie ich postavenia. Je to o to potrebnéjšie v čase, keď svet čelí globálnemu tlaku proti rodovej rovnosti a keď dochádza k závažnému zaostávaniu v plnení cieľa udržateľného rozvoja č. 5. EÚ sa bude naďalej sústreďovať na predchádzanie všetkým formám sexuálneho a rodovo motivovaného násillia a na jeho odstraňovanie. EÚ opätovne zdôrazňuje svoj záväzok zasadzovať sa za rovnosť a nediskrimináciu, právo všetkých osôb uplatňovať všetky ľudské práva a základné slobody a za ochranu osôb, ktoré sa nachádzajú v znevýhodnenej, zraniteľnej a marginalizovanej situácii, vrátane osôb so zdravotným postihnutím a starších osôb. EÚ opätovne potvrdí svoj pevný záväzok rešpektovať, chrániť a uplatňovať ľudské práva LGBTI osôb v plnej miere a na základe rovnosti. EÚ bude naďalej podporovať práva pôvodného obyvateľstva stanovené v Deklarácii OSN o právach pôvodného obyvateľstva a medzinárodné právo v oblasti ľudských práv. EÚ bude pri svojej činnosti vychádzať zo záverov Rady z roku 2024 o prioritách EÚ na fórach OSN pre ľudské práva.
9. **Boj proti beztretnosti** a zabezpečenie práv obetí, ako aj **vyvodenie zodpovednosti** za medzinárodné trestné činy a porušovanie medzinárodného práva sú prioritami zahraničnej politiky EÚ bez ohľadu na to, kde alebo v akom kontexte k nim dochádza. Ak nie sú za porušovanie práva vyvedené dôsledky, posilňuje sa beztretnosť a dochádza k ďalšiemu porušovaniu. EÚ tiež považuje za dôležité uctiť si pamiatku obetí vrátane obetí terorizmu a aktov násillia motivovaných náboženstvom alebo vierou a dať im možnosť vyjadriť sa, čo môže pomôcť zvýšiť verejné povedomie, posilniť sociálnu súdržnosť a demokratické hodnoty.

10. EÚ opätovne zdôrazňuje svoju silnú podporu **Medzinárodnému súdnemu dvoru (MSD)** ako jednému z hlavných pilierov medzinárodného justičného systému. EÚ pripomína, že príkazy a rozhodnutia Medzinárodného súdneho dvora sú pre sporiace sa strany záväzné.
11. EÚ tiež zdôrazňuje svoju silnú podporu **Medzinárodného trestného súdu** a pripomína, že štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Rímskeho štatútu, sú povinné plne spolupracovať s Medzinárodným trestným súdom pri vyšetrowaní a stíhaní trestných činov v rámci jeho právomoci, a to aj pri vykonávaní zatýkacích rozkazov. EÚ tiež podporuje budovanie kapacít a inštitúcií na vnútroštátnej úrovni a úsilie o posilnenie medzinárodnej spolupráce, akú predstavuje napríklad Ľubľansko-haagsky dohovor, s cieľom zabezpečiť účinné stíhanie medzinárodných trestných činov, ako aj spravodlivosť v prechodnom období. EÚ zdôrazňuje dôležitosť medzinárodných a regionálnych mechanizmov zameraných na presadzovanie, ochranu a monitorovanie medzinárodného humanitárneho práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, najmä Úradu **vysokého komisára OSN pre ľudské práva**. EÚ pripomína, že je mimoriadne dôležité zabezpečiť a dodržiavať nezávislosť a nestrannosť justičných inštitúcií, a to aj v oblasti predchádzania korupcii a boja proti nej.
12. EÚ je naďalej plne odhodlaná podporovať úlohu OSN týkajúcu sa koordinácie medzinárodnej **humanitárnej** reakcie na núdzové situácie podľa rezolúcie Valného zhromaždenia OSN č. 46/182 z roku 1991. EÚ bude naďalej pracovať na ochrane humanitárneho priestoru tým, že umožní a uľahčí rýchly a neobmedzený prístup k ľuďom v núdzi, zaručí ochranu humanitárneho personálu a zabezpečí dodržiavanie humanitárnych zásad nestrannosti, neutrality, nezávislosti a ľudskosti. EÚ bude naďalej venovať osobitnú pozornosť najzraniteľnejším osobám vrátane osôb so zdravotným postihnutím. EÚ a jej členské štáty sa budú usilovať o zmenšenie narastajúceho rozdielu medzi humanitárnymi potrebami a dostupným financovaním a opätovne sa zaväzujú plniť priority stanovené v záveroch Rady z roku 2023 o riešení medzery vo financovaní humanitárnej pomoci.

II. Podpora medzinárodného mieru a bezpečnosti

13. Zachovanie medzinárodného mieru a bezpečnosti je hlavným cieľom OSN, ku ktorému sa zaviazalo všetkých jej 193 členov. V súčasnosti však konflikty prebiehajú takmer na všetkých kontinentoch a vyznačujú sa porušovaním a zneužívaním ľudských práv a medzinárodného práva vrátane medzinárodného humanitárneho práva. Je neprijateľné, aby sa terčom útokov čoraz častejšie stávali civilisti a civilné objekty, humanitárni pracovníci a novinári; aby naďalej neúmerne trpeli ženy a dievčatá; a aby bol bezpečný, rýchly a nerušený prístup k humanitárnej pomoci čoraz náročnejší alebo sa používal ako nástroj na vyjednávanie. EÚ sa bude naďalej zasadzovať za práva dieťaťa tým, že bude ako prioritu presadzovať ochranu detí pred všetkými formami násilia vrátane násilia v ozbrojených konfliktoch.
14. EÚ vyzýva na opätovné prijatie záväzku dodržiavať Chartu OSN v celom jej rozsahu a na **reformu Bezpečnostnej rady OSN (BR OSN)**, ktorá bude schopná lepšie plniť svoj mandát. Oceňujeme prácu Valného zhromaždenia OSN (VZ OSN) v záležitostiach týkajúcich sa medzinárodného mieru a bezpečnosti, najmä v kontexte jeho 10. a 11. mimoriadneho zasadnutia, a v súvislosti s vykonávaním rezolúcie č. 76/262 o stálom rokovacom mandáte Valného zhromaždenia v situáciách, keď sa v Bezpečnostnej rade uplatní právo veta.
15. **Neodôvodnená a nezákonná útočná vojna Ruska proti Ukrajine**, ktorá trvá už tretí rok, naďalej spôsobuje obrovské utrpenie najmä ukrajinskému ľudu, pričom jej dôsledky presahujú do širšieho regiónu a celého sveta. Odsudzujeme kroky Ruska destabilizujúce globálnu architektúru na udržiavanie mieru a bezpečnosti vrátane nástrojov Bezpečnostnej rady OSN. EÚ a jej členské štáty budú naďalej presadzovať medzinárodný poriadok založený na pravidlách, podporovať Ukrajinu tak dlho, ako to bude potrebné, a pracovať na vyvedení plnej zodpovednosti za trestné činy. Nemennou prioritou zostáva komplexný, spravodlivý a trvalý mier v súlade s Chartou OSN a medzinárodným právom. EÚ víta spoločné komuniké o mierovom rámci prijaté na samite o mieri na Ukrajine, ktorý sa konal 15. – 16. júna 2024 vo Švajčiarsku. V súlade so spoločným komuniké je EÚ pripravená podporiť konkrétne kroky založené na Charte OSN a medzinárodnom práve.

16. V **Gaze a na Blízkom východe** panuje po brutálnych a nerozlišujúcich teroristických útokoch Hamasu v októbri 2023 katastrofická humanitárna situácia, ktorá si bude naďalej vyžadovať našu naliehavú pozornosť. EÚ je zhrozená bezprecedentnými stratami na životoch civilného obyvateľstva, najmä detí. EÚ a jej členské štáty opakujú svoju pozíciu uvedenú v záveroch Európskej rady z marca a apríla 2024. Musia sa prijať naliehavé a trvalé opatrenia na riešenie hroznej humanitárnej situácie vrátane hladomoru spôsobeného nedostatočným prístupom pomoci do Gazy. MSD k tomu zaujal jasné stanovisko vo svojich uzneseniach, ktoré sa musia vykonať v plnom rozsahu. Kľúčová je konštruktívna spolupráca Izraela s OSN vrátane jej agentúr. EÚ víta rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN o situácii na Blízkom východe, pričom pripomína ich záväznú povahu, a zdôrazňuje svoj pevný záväzok nájsť politické riešenie konfliktu smerom k trvalému a udržateľnému mieru založenému na riešení v podobe existencie dvoch štátov, keďže Palestínčania a Izraelčania majú rovnaké právo na bezpečný a dôstojný život v mieri. EÚ bude pokračovať v spolupráci s regionálnymi a medzinárodnými partnermi s cieľom zabrániť ďalšej regionálnej eskalácii, najmä v Libanone a Červenom mori.
17. EÚ sa bude taktiež naďalej zameriavať na iné **konflikty a porušovanie a zneužívanie ľudských práv na celom svete** vrátane Sudánu, východnej časti KDR a Somálska, kde je civilné obyvateľstvo terčom krutých útokov násilných aktérov a kde v dôsledku konfliktu panuje všadeprítomný hlad. Našu naliehavú pozornosť si vyžaduje aj pozbavenie ľudských práv a základných slobôd, najmä žien a dievčat, zo strany Talibanu v Afganistane a dlhotrvajúce konflikty v Jemene, Sýrii, na Haiti a v Mjanmarsku/Barme. EÚ zostáva pevne odhodlaná podporovať obyvateľov regiónu Sahel a bude naďalej spolupracovať s partnermi a regionálnymi organizáciami, najmä spoločenstvom ECOWAS, pričom sa bude usilovať o riešenie základných príčin konfliktov, posilnenie kapacít na predchádzanie eskalácii miestnych konfliktov a predchádzanie ďalej sa šíriacemu terorizmu a násilnému extrémizmu a boj proti nim. V tejto súvislosti bude EÚ naďalej venovať pozornosť aj situácii v severnom Mozambiku a vynakladať príslušné úsilie.

18. EÚ podporuje **Nový program pre mier**, ktorý predložil generálny tajomník OSN, spolu s posilneným súborom nástrojov OSN, najmä jeho obnovený dôraz na **predchádzanie konfliktom** a udržiavanie mieru ako univerzálny záväzok. EÚ kladie dôraz na dobré služby a mediáciu v záujme podpory politických procesov. Vykonávanie Agendy 2030, spolu s Chartou OSN a Všeobecnou deklaráciou ľudských práv, prináša odpovede, pokiaľ ide o riešenie základných príčin konfliktov a podporu inkluzívnej kultúry mieru. Musíme sa tiež venovať prepojeniam medzi klímou, mierom a bezpečnosťou a prostredníctvom spoločného úsilia v plnej miere vykonávať programy v oblasti žien, mieru a bezpečnosti, mládeže, mieru a bezpečnosti a detí v ozbrojených konfliktoch, a zabezpečiť ich začlenenie do Paktu pre budúcnosť.
19. **Preskúmanie architektúry budovania mieru**, ktoré sa uskutoční v roku 2025, je príležitosťou na realizáciu odporúčaní Nového programu pre mier a Paktu pre budúcnosť. Preskúmanie by malo posilniť koordináciu v rámci prepojenia medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a mierom a zhodnotiť vykonávanie rezolúcií VZ OSN č. 76/305 a 78/257 o financovaní budovania mieru, a to aj počas transformácie a ukončovania misií, pričom by sa malo uznať, že posudzované financovanie nemá byť náhradou za dobrovoľné príspevky a inovačné financovanie. EÚ sa bude usilovať o úplné vykonávanie existujúceho mandátu **Komisie pre budovanie mieru** s cieľom posilniť prepojenia medzi tromi piliermi OSN a pracovať na predchádzaní konfliktom, a to aj prostredníctvom vnútroštátnych stratégií prevencie. **Fond OSN na budovanie mieru** musí byť primerane, predvídateľne a udržateľne financovaný členskými štátmi OSN, keďže využívanie len bežného rozpočtu OSN nevyplní medzeru vo financovaní.

20. **Mierové operácie OSN** vrátane operácií na udržiavanie mieru a špeciálnych politických misií sú kľúčovými nástrojmi na udržiavanie medzinárodného mieru a bezpečnosti. Operácie musia byť vhodné na svoj účel a musia sa nasadzovať v rámci jasných a cielených mandátov so stanovenými prioritami, stratégiami ukončenia angažovanosti a realizovateľnými plánmi prechodu. Tieto operácie čelia čoraz zložitejším výzvam a vyžadujú nepretržitú odbornú výcvik v záujme náležitej adaptácie a reakcie na udalosti. Malo by sa pokračovať v plnení odporúčaní iniciatív Akcia na udržiavanie mieru (A4P) a A4P+. EÚ s potešením víta prijatie **rezolúcie BR OSN č. 2719**, ktorej cieľom je umožniť využívanie príspevkov stanovených OSN na financovanie až 75 % operácií na podporu mieru pod vedením Africkej únie, ktoré schválila BR OSN, a preskúma možnosti podpory jej vykonávania. Stanovené príspevky členských štátov EÚ predstavujú 23,5 % rozpočtu OSN na udržiavanie mieru v roku 2024. EÚ je najdôležitejším partnerom Africkej únie v oblasti mieru a bezpečnosti.
21. Musíme byť lepšie vybavení na **riešenie vyvíjajúcich sa hrozieb a výziev**, pričom nesmieme zabudnúť na rodový rozmer takýchto hrozieb. To si bude vyžadovať intenzívnejšiu spoluprácu s cieľom predchádzať terorizmu a násilnému extrémizmu, nadnárodnej a organizovanej trestnej činnosti, prevádzachstvu migrantov, nelegálnym drogám, obchodovaniu s ľuďmi, trestným činom proti životnému prostrediu a hrozbám vyplývajúcim z hybridných, kybernetických a nových a vznikajúcich technológií vrátane umelej inteligencie, ako aj hrozbám vyplývajúcim z misinformácií a dezinformácií, a bojovať proti týmto javom a hrozbám. Dôležité je aj posilnenie našej prognostickej kapacity s cieľom predchádzať krízovým situáciám, rýchlo na ne reagovať a zvládať ich, zohľadňujúc pritom čoraz zrejmejšie prepojenie medzi zmenou klímy, zhoršovaním životného prostredia a mierom a bezpečnosťou. EÚ bude s partnermi spolupracovať na globálnej stratégii na boj proti zahraničnej manipulácii s informáciami a zahraničnému zasahovaniu.
22. V duchu Nového programu pre mier bude EÚ naďalej presadzovať, chrániť a posilňovať multilaterálny rámec pre **odzbrojenie, nešírenie zbraní a kontrolu zbrojenia**, ktorý sa neustále oslabuje v dôsledku porušovania jeho noriem a čiastočného blokovania práce na príslušných fórach. Posilnenie multilaterálneho rámca pre kontrolu vývozu zbraní a tovaru a technológií s dvojakým použitím je kľúčom k tomu, aby sa predišlo ďalšiemu zhoršovaniu globálnej bezpečnostnej situácie. EÚ uznáva kľúčovú úlohu multilaterálnych režimov kontroly vývozu, a to tak pokiaľ ide o nešírenie zbraní, ako aj o mierové využívanie kontrolovaných položiek.

23. EÚ je naďalej odhodlaná presadzovať všeobecné uplatňovanie a v úplné vykonávanie **Zmluvy o nešírení jadrových zbraní**, ktorá zostáva základným kameňom globálneho režimu nešírenia jadrových zbraní, východiskovým prvkom úsilia o jadrové odzbrojenie a dôležitým prvkom rozvoja využívania jadrovej energie na mierové účely. EÚ vyjadruje poľutovanie nad rozhodnutím Ruska zrušiť ratifikáciu Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok, čo ďalej oddiali jej nadobudnutie jej platnosti. EÚ bude naďalej podporovať a posilňovať multilaterálne nástroje proti používaniu **chemických a biologických zbraní** s cieľom podporiť medzinárodný právny zákaz takýchto zbraní a zabezpečiť, aby ich používanie nezostávalo nepotrebané.
24. Keďže na rok 2024 sú naplánované konferencie o preskúmaní akčného programu OSN pre RLZ a Dohovoru o zákaze protipechotných mín, EÚ bude tiež ďalej podporovať **nástroje na kontrolu konvenčných zbraní** s dôrazom na kontrolu ručných a ľahkých zbraní (RLZ) a zákaz protipechotných mín. EÚ bude ďalej posudzovať vznikajúce príležitosti a výzvy vrátane tých, ktoré súvisia s používaním vznikajúcich technológií, najmä pokiaľ ide o smrtiace autonómne zbraňové systémy v rámci dohovoru o používaní určitých konvenčných zbraní. EÚ tiež podporuje zodpovedné vojenské využívanie nových technológií vrátane umelej inteligencie.
25. Zdôrazňuje, že je dôležité dodržiavať existujúce medzinárodné právo týkajúce sa **kozmickeho priestoru**, ktorého jadrom je Zmluva o kozmickom priestore. EÚ a jej členské štáty podporujú všeobecné uplatňovanie a úplné dodržiavanie Zmluvy o kozmickom priestore z roku 1967 a budú presadzovať prijatie noriem zodpovedného správania s cieľom zabrániť pretekom v zbrojení v kozme. EÚ podporuje posilnenie Úradu OSN pre vesmírne záležitosti a uznáva úlohu Výboru pre mierové využívanie vesmíru ako hlavného orgánu OSN pre medzinárodnú spoluprácu na mierovom využívaní kozmickeho priestoru.

III. Podpora udržateľného rozvoja a financovania rozvoja

26. EÚ a jej členské štáty plne podporujú výzvu samitu o cieľoch udržateľného rozvoja z roku 2023 na urýchléné prijatie opatrení na **dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja**, a to aj prostredníctvom vykonávania politického vyhlásenia. V tejto súvislosti zostáva pre úspech cieľov udržateľného rozvoja a blahobyt nášho globálneho spoločenstva naďalej kľúčové financovanie rozvoja a vykonávanie akčného programu z Addis Abeby. EÚ bude vo vzťahu k udržateľnému rozvoju naďalej uplatňovať prístup založený na ľudských právach a opakuje, že úplné uplatňovanie všetkých ľudských práv je základnou zásadou Agendy 2030 a je kľúčové pre dosiahnutie inkluzívneho a udržateľného rozvoja pre všetkých. Uznávame, že je naliehavo potrebné budovať odolnosť voči krízam a výzvam, ktoré ohrozujú pokrok v plnení cieľov udržateľného rozvoja, najmä v najmenej stabilných kontextoch.
27. EÚ a jej členské štáty ako najväčší poskytovateľ **oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA)**² na svete poukazujú na svoju kľúčovú úlohu pri financovaní vykonávania Agendy 2030 a svoju schopnosť mobilizovať iné verejné a súkromné zdroje financovania. EÚ a jej členské štáty v kontexte prístupu Tímu Európa a spolu s finančnými inštitúciami a súkromným sektorom podporujú prostredníctvom stratégie **Global Gateway** partnerské krajiny pri presadzovaní ich vlastnej strategickej autonómie a urýchl'ovaní ich digitálnej a zelenej transformácie, pričom zároveň podporujú dopravu, zdroje na zdravotníctvo, vzdelávanie a výskum. Stratégiou Global Gateway sa takisto zlepšujú podmienky pre kvalitné investície prostredníctvom technickej pomoci, politického dialógu, obchodných a investičných dohôd a normalizačných a regulačných rámcov s cieľom uvoľniť dodatočné finančné prostriedky na plnenie cieľov udržateľného rozvoja.

² Suma 95,9 miliardy EUR predstavuje približne 42 % celosvetovej ODA v roku 2023 (na základe predbežných údajov OECD zverejnených v apríli 2024).

28. EÚ je naďalej odhodlaná presadzovať dobrú správu vecí verejných a silné inštitúcie na všetkých úrovniach ako kľúčové faktory umožňujúce udržateľný rozvoj, mier a bezpečnosť a podporuje reformy smerujúce k inkluzívnejšej a reprezentatívnejšej **medzinárodnej finančnej architektúre**. Samit o budúcnosti a štvrtá medzinárodná konferencia o financovaní rozvoja sú veľmi dôležitými príležitosťami na dosiahnutie pokroku v reformách globálnych riadiacich štruktúr a na ich prispôsobenie 21. storočiu. EÚ a jej členské štáty vítajú iniciatívy, ktoré k ambicióznej reforme prispievajú, ako je Hamburská konferencia o udržateľnosti alebo Parížsky pakt pre ľudí a planétu.
29. Medzinárodné finančné inštitúcie musia zohrávať kľúčovú úlohu pri rozsiahlej **mobilizácii súkromných finančných tokov** smerom k investíciám potrebným na udržateľnú transformáciu. EÚ podporuje rozvoj operačných modelov a inovačných finančných nástrojov na zintenzívnenie mobilizácie súkromného sektora, ako je globálna iniciatíva týkajúca sa zelených dlhopisov alebo poradenské centrum pre udržateľné financovanie. EÚ víta integrované vnútroštátne rámce financovania pod vedením štátov ako spôsob mobilizácie a zosúladenia verejného aj súkromného financovania s cieľmi udržateľného rozvoja v súlade s vnútroštátnymi prioritami.
30. EÚ je odhodlaná uskutočniť reformu **medzinárodných finančných inštitúcií** a **multilaterálnych rozvojových bánk**, v rámci čoho by sa mala posilniť koordinácia medzi systémom OSN a multilaterálnymi rozvojovými bankami. EÚ podporuje reformu multilaterálnych rozvojových bánk s cieľom účinnejšie vykonávať ich poslanie odstraňovať extrémnu chudobu a posilňovať spoločnú prosperitu, ako aj venovať sa ďalším globálnym výzvam, ako sú zmena klímy, strata biodiverzity a znečistenie. EÚ podporuje „lepšie, odvážnejšie a väčšie“ multilaterálne rozvojové banky, a to aj prostredníctvom zvýšenia operačnej účinnosti a efektívnosti využívania kapitálu prostredníctvom optimalizácie súvahy, bez toho, aby stratili svoje finančné úverové ratingy AAA, s cieľom rozšíriť kapacitu poskytovania finančných úverov rozvojovým krajinám, ako aj zvýšiť mobilizáciu súkromného kapitálu a domácich zdrojov. EÚ vyjadruje uznanie skupine Svetovej banky za pokrok dosiahnutý v súvislosti s jej plánom vývoja. Je odhodlaná zabezpečiť, aby sa doteraz dosiahnutý pokrok náležite zohľadnil v Pakte pre budúcnosť, čo prispeje k dosiahnutiu cieľov udržateľného rozvoja a k zosúladeniu finančných tokov s nízkymi emisiami skleníkových plynov a rozvojom odolným voči zmene klímy.

31. EÚ a jej členské štáty vyzývajú na ambiciózne doplnenie zdrojov Medzinárodného združenia pre rozvoj (IDA21) s cieľom riešiť **potreby zvýhodneného financovania** a globálne výzvy, ktorým čelia najchudobnejšie krajiny. Multilaterálne rozvojové banky by sa mali viac zamerať na podporu partnerských krajín pri zlepšovaní a doladovaní mobilizácie domácich zdrojov a reforiem smerom k progresívnemu zdaňovaniu, ako aj na riadenie verejných financií. EÚ a jej členské štáty podporujú silnejšie partnerstvo a spoluprácu medzi multilaterálnymi rozvojovými bankami, najmä na úrovni krajín, a to aj v spolupráci s **Medzinárodným menovým fondom** (MMF) a ďalšími relevantnými aktérmi.
32. Členské štáty EÚ zostávajú odhodlané dobrovoľne mobilizovať a poskytovať **zvláštne práva čerpania** v rámci trustového fondu na znižovanie chudoby a posilňovanie rastu a trustového fondu pre odolnosť a udržateľnosť. EÚ oceňuje presmerovanie dobrovoľných príspevkov do osobitných práv čerpania alebo ekvivalentov vo výške 100 miliárd USD z vyspelých do zraniteľných krajín, o ktorom rozhodla skupina G20 v roku 2021 a ktoré sa splnilo na samite o novom globálnom finančnom pakte v roku 2023. Táto odvážna iniciatíva poskytuje životne dôležité zdroje na posilnenie hospodárstiev, ktoré čelia naliehavým výzvam. Členské štáty EÚ sa zaviazali poskytnúť do trustov MMF 35,6 miliardy USD. Naliehavo vyzývame všetky krajiny, aby splnili svoje záväzky, a krajiny, ktoré tak môžu urobiť, aby pokračovali v úsilí o presmerovanie finančných zdrojov.
33. EÚ dôrazne podporuje reformný proces **rozvojového systému OSN**. Jeden z jeho hlavných prvkov – oživený systém miestnych koordinátorov (RCS) – sa ukazuje ako účinný pri vytváraní súdržnejšej spolupráce medzi EÚ a OSN na úrovni krajín. Je však potrebné ďalšie úsilie vrátane primeraného, predvídateľného a udržateľného financovania tohto systému. Nové štvorročné súhrnné politické preskúmanie operačných činností na rozvoj systému OSN musí posilniť súdržnosť celého systému a orientáciu na plnenie cieľov rozvojového systému OSN v súvislosti s Agendou 2030 a Chartou OSN.
34. **Kríza likvidity OSN** má vplyv všetky jej útvary a bráni plneniu jej mandátu. Je nevyhnutné zabezpečiť udržateľné financovanie multilaterálnych inštitúcií. Členské štáty EÚ sú odhodlané platiť svoje príspevky v plnej výške, včas a bez podmienok.

35. EÚ podporuje silnú **globálnu zdravotnú architektúru**, ktorej jadrom je zodpovedná, udržateľne financovaná a účinná WHO. Budeme vychádzať z politických vyhlásení prijatých počas týždňa zasadnutí na vysokej úrovni v rámci 78. zasadnutia VZ OSN a zameriame sa na antimikrobiálnu rezistenciu, ktorá bude témou zasadnutia na vysokej úrovni v septembri 2024. Víťame nedávnu dohodu o zásadných zmenách medzinárodných zdravotných predpisov a opätovne potvrdzujeme naše pevné odhodlanie dosiahnuť úspešný výsledok prebiehajúcich rokovaní o ambicióznom právne záväznom nástroji na predchádzanie pandémiám a pripravenosť a reakciu na ne.

IV. Riešenie trojitej planetárnej krízy

36. EÚ vyjadruje veľké znepokojenie nad tým, že zmluvné strany **Parížskej dohody** stále nie sú ako celok na ceste k dosiahnutiu cieľov tejto dohody, a vyzýva na jej úplné vykonávanie vrátane obmedzenia zvýšenia teploty na 1,5 °C. V nadväznosti na 28. konferenciu OSN o zmene klímy EÚ tiež vyzýva všetkých partnerov, aby nadviazali na vykonávanie výsledku prvého globálneho hodnotenia v rámci Parížskej dohody, okrem iného aj pokiaľ ide o odklon od fosílnych palív. Je nevyhnutné, aby všetky strany pracovali na ambicióznejších vnútroštátne stanovených príspevkoch, ktoré budú obsahovať celohospodárske ciele znižovania emisií zosúladené s limitom 1,5 °C a národnými adaptačnými plánmi. Rovnako dôležité je pracovať na novom kolektívnom kvantifikovanom ciele v oblasti financovania opatrení v oblasti zmeny klímy, ktorý sa má stanoviť na 29. konferencii zmluvných strán a ktorým sa uvoľnia všetky zdroje financovania a zosúladia finančné toky s cieľmi Parížskej dohody. EÚ vyzýva partnerov, aby pokračovali v globálnej reflexii o udržateľnom financovaní globálnej, spravodlivej a inkluzívnej transformácie na zelenú energiu s cieľom urýchliť ju a lepšie spoločne využívať jej prínosy na celom svete.

37. Je naliehavo potrebné prijať opatrenia na zastavenie a zvrátenie **straty biodiverzity**. EÚ je plne odhodlaná včas vykonať Globálny rámec pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu v spolupráci s medzinárodnými partnermi, ako aj zvýšiť financovanie v oblasti biodiverzity. EÚ je tiež odhodlaná dosiahnuť do roku 2030 neutralitu degradácie pôdy a víta 16. konferenciu zmluvných strán Dohovoru OSN o boji proti dezertifikácii. EÚ sa zasadzuje za silnejšiu medzinárodnú správu oceánov a súvisiaci dialóg a víta konferenciu OSN o oceánoch, ktorá sa uskutoční v roku 2025. EÚ vyzýva na urýchlenú ratifikáciu a účinné vykonávanie Dohody v rámci Dohovoru Organizácie Spojených národov o morskom práve o ochrane a udržateľnom využívaní morskej biodiverzity v oblastiach mimo vnútroštátnej právomoci, aby táto dohoda mohla nadobudnúť platnosť ešte pred konferenciou.
38. **Globálne znečistenie** je všadeprítomnou výzvou, ktorá si vyžaduje väčšie úsilie na vnútroštátnej aj medzinárodnej úrovni s cieľom presadzovať účinné uplatňovanie ľudského práva na čisté, zdravé a udržateľné životné prostredie. EÚ je odhodlaná vykonávať Globálny rámec pre chemické látky – pre planétu bez škodlivých účinkov chemikálií a odpadu. Podporuje tiež uzavretie rokovaní o ambicióznom medzinárodnom právne záväznom nástroji na zastavenie znečistenia plastmi do roku 2024 v súlade s mandátom 5. Environmentálneho zhromaždenia OSN a rokovaní o zriadení vedecko-politickej skupiny pre chemické látky, odpad a boj proti znečisťovaniu.

39. Stabilita **globálneho vodného cyklu** je celosvetovým problémom, ktorý je zásadný z hľadiska dosiahnutia všetkých cieľov udržateľného rozvoja. Podobne, zachovanie sladkovodných ekosystémov a boj proti znečisteniu a nadmernému používaniu vody majú kľúčový význam pre opatrenia v oblasti klímy a biodiverzity, ako aj pre potravinovú bezpečnosť a zdravie. EÚ víta hlavné výsledky konferencie OSN o vode z roku 2023 a je odhodlaná ich vykonávať. EÚ nabáda na spoločné úsilie o silnejší systém OSN pre vodu. To zahŕňa vymenovanie osobitného vyslanca OSN pre vodu s cieľom zabezpečiť väčšiu ucelenosť programu opatrení v oblasti vody v celom systéme OSN, začlenenie priorít súvisiacich s vodou do relevantných procesov OSN, vykonávanie celosystémovej stratégie OSN pre vodu a sanitáciu a globálne uplatňovanie Dohovoru OSN o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier. Okrem toho je potrebná intenzívnejšia medzinárodná spolupráca na zabezpečenie dostupnosti vody a udržateľného hospodárenia s vodnými zdrojmi a pravidelný medzivládny dialóg o vode, spolu s ďalšími konferenciami OSN o vode v rokoch 2026, 2028 a po roku 2030, ako aj ďalšími medzivládnymi iniciatívami v tejto oblasti.

V. Posilnenie dôvery prostredníctvom účinnejšieho multilaterálneho systému

40. Samit o budúcnosti je jedinečnou príležitosťou na **oživenie multilateralizmu**, jeho prispôsobenie na riešenie súčasných a budúcich globálnych výziev a odstránenie nedostatku dôvery k inštitúciám na všetkých úrovniach a medzi členmi OSN. EÚ sa zasadzuje za vyvážený prístup k trom pilierom OSN – podpore mieru a bezpečnosti, posilneniu udržateľného rozvoja a ochrane ľudských práv. Posilnenie spolupráce, zodpovednosti a inkluzívnosti na multilaterálnych fórach bude kľúčom k zvýšeniu dôvery v systém a zabezpečeniu účinnosti, zodpovednosti a transparentnosti. EÚ bude naďalej konštruktívne spolupracovať s partnermi zo všetkých regiónov, vrátane aktérov občianskej spoločnosti, na ambicióznom Pakte pre budúcnosť a jeho zmysluplnom vykonávaní.

41. EÚ podporuje **komplexnú reformu BR OSN** zameranú na to, aby bola účinnejšia, inkluzívnejšia, transparentnejšia, demokratickejšia a zodpovednejšia a aby lepšie odrážala súčasnú realitu posilnením hlasu nedostatočne zastúpených regiónov, najmä Afriky, ale aj iných regiónov. Samit o budúcnosti by mal zohľadniť pokrok dosiahnutý v medzivládnych rokovaníach o reforme BR OSN v rámci VZ OSN. EÚ podporuje francúzsko-mexickú iniciatívu za obmedzenie práva veta v prípadoch masovej krutosti, ako aj „Kódex správania v súvislosti s činnosťou Bezpečnostnej rady proti genocíde, zločinom proti ľudskosti a vojnovým zločinom“.
42. EÚ dôrazne podporuje multilaterálnu a inkluzívnu **globálnu digitálnu správu** a usiluje sa o formovanie účinného multilaterálneho systému na podporu digitálnej transformácie zameranej na človeka a inkluzívnej, otvorenej, bezpečnej digitálnej budúcnosti pre všetkých. EÚ ako dôležitý výsledok samitu o budúcnosti podporuje ambiciózny globálny digitálny pakt, ktorý sa zaoberá výhodami, ktoré by digitálne technológie mohli priniesť ľudstvu, a zároveň zmierňuje riziká. Tento pakt by sa mal opierať o hodnoty a prístup založený na ľudských právach a mal by byť založený na prístupe spočívajúcom v zapojení viacerých zainteresovaných strán. EÚ berie na vedomie predbežnú správu poradného orgánu na vysokej úrovni pre umelú inteligenciu, ktorý prispieva ku globálnemu digitálnemu paktu, a so záujmom očakáva jeho záverečnú správu na posúdenie v rámci paktu. Globálna správa umelej inteligencie by mala byť založená na existujúcich štruktúrach a medzinárodnom práve a pri jej realizácii by sa mali dodržiavať ľudské práva. Prijatím aktu o umelej inteligencii, ktorý je vôbec prvým komplexným právnym rámcom pre umelú inteligenciu, zohráva EÚ v tejto oblasti vedúcu úlohu.
43. EÚ taktiež podporuje vytváranie **globálnych zásad OSN pre integritu informácií** s cieľom zabezpečiť zodpovednosť mnohopočetných aktérov pôsobiacich v informačnom prostredí a podporiť budovanie kapacít v záujme posilnenia spoločností odolných voči dezinformáciám. EÚ a jej členské štáty budú aktívne pracovať na predchádzaní amplifikácii a legitimizácii dezinformačných kampaní a ich potláčaní.

44. Modernizácia a posilnenie našich inštitúcií je len jednou časťou celkového obrazu. Rovnako dôležité je vytváranie **silných globálnych partnerstiev** na podporu kolektívnej činnosti. EÚ bude naďalej spolupracovať s partnermi v rámci širšieho členstva v OSN a aktívne načúvať ich obavám prostredníctvom pokračujúcej osvetu s cieľom budovať konsenzus a medziregionálne aliancie. Inkluzívny multilateralizmus má zásadný význam pre dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja a riešenie množiacich sa kríz.
45. **Svetový sociálny samit** predstavuje príležitosť obnoviť sociálnu zmluvu, ktorá je zakotvená v ľudských právach a základných zásadách MOP a pracovných právach. EÚ podporuje Globálnu koalíciu za sociálnu spravodlivosť v súvislosti s prispievaním k cieľom samitu a zabezpečovaním účinných nadväzujúcich opatrení. Agenda Svetového sociálneho samitu musí zahŕňať rôzne hlasy vrátane sociálnych partnerov, občianskej spoločnosti, najmä mládežníckych organizácií, a ďalších kľúčových zainteresovaných strán.
46. Na základe **4. medzinárodnej konferencie o malých ostrovných rozvojových štátoch**, ktorá sa konala v roku 2024, sa EÚ a jej členské štáty zaväzujú podporovať malé ostrovné rozvojové štáty vo vykonávaní nového desaťročného programu z Antiguy a Barbudy pre malé ostrovné rozvojové štáty. EÚ a jej členské štáty podporujú aj vnútrozemské rozvojové krajiny v súvislosti s jedinečnými výzvami, ktorým tieto krajiny čelia, a so záujmom očakávajú **3. konferenciu OSN venovanú tejto téme**. Vytváraním rovnocenných partnerstiev budeme lepšie pripravení na spoločné riešenie globálnych výziev.
47. EÚ podporuje zmysluplnú účasť nezávislej, rôznorodej **občianskej spoločnosti** založenej na právach na multilaterálnych procesoch vrátane fór o ľudských právach, sprostredkúvania mieru a rozhodovania. Osobitné opatrenia sú potrebné pre plnohodnotnú, účinnú a zmysluplnú účasť **mladých ľudí**, aby sa mohli ako rovnocenní partneri zapájať do politických a rozhodovacích procesov v celom systéme OSN. EÚ pripomína svoj záväzok podporovať rovnocennú, plnú, účinnú a zmysluplnú účasť žien a mládeže v celej ich rozmanitosti, a to aj vo všetkých sférach verejného a politického života, v súlade s akčným plánom EÚ pre ľudské práva a demokraciu na roky 2020 – 2024. EÚ tiež nabáda na začlenenie mládežníckych delegátov do národných zastúpení a zastúpení EÚ. EÚ okrem toho víta vyhlásenie o budúcich generáciách ako ďalší dôležitý výsledok samitu o budúcnosti, ktoré sa okrem iného zameriava na predvídavosť v kontexte tvorby politik s cieľom uvoľniť plný potenciál budúcich generácií.